

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN , 1926-1930, s. XIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725237888/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

tastenen; Kongens Død og Opgøret mellem Svend og Palnatoke (993).

Overalt ændrer og omdigter Oehlenschläger. I Kilden skyder Palnatoke først Æblet af Sønnens Hovede og foretager dernæst det dumdristige Skiløb ned af Kullen. Digteren har med sikker Sans for det dramatisk rigtige ombyttet de to Optrin og derved opnaaet en meget virkningsfuld Stigning, ligesom han har ændret Motiveringen for Kongens Optræden: naar han befaler Palnatoke at skyde, er det for at hævne en personlig Krænkelser, idet Jarlen har pralet med, at han var en bedre Skytte end Kongen. Vagns Ankomst til Jomsborg, hvor han med sit Skib tilkæmper sig Adgang til Vikingsamfundet, erstattes med den friske Scene i anden Akt, hvor Bue kaster den uopdragne Hvalp, der forstyrrer de ældres forstandige Samtale, ud af Vinduet. Frit opfundet er Palnatokes Møde med Popo og Skoftes natlige Attentat, som tjener til at undskylde Drabet paa Kongen som Selyforsvar. Kongens Død er mere heroisk end hos Suhm, hvor Palnatoke nok saa respektløst fra et Baghold skyder ham en Pil gennem Bagen, da han et Øjeblik er gaaet afsides om Natten. Ceremoniellet ved Gravøllet er hentet fra Suhms Fortælling om det fælles Gravøl, hvormed Svend Tveskæg hædrede sin Faders, Strutharalds og Vesets Minde, og hvor Jomsvikingerne aflagde deres letsindige Løfte om at bekrige Hakon Jarl. Efter Drabet af Harald forsvandt Palnatoke klogeligt til England og indfandt sig efter gentagne forgæves Opfordringer først to Aar senere paa Svends udtrykkelige Befaling i Kongshallen. Her udspillede nu den virkningsfulde Scene med Pilen, som var fundet i Kongens Lig. Men

XIII

da Palnatøke var mødt fuldt rustet og med hundrede Mand i sit Følge, beherskede han uden Vanskelighed Situationen. Han huggede Fialnir ned, forlod uanstøtet Gildet, drog til Jomsborg, hvor han senere døde af Sygdom. Digteren har altsaa fra først til sidst søgt at løfte sin Helt op i et højere Plan, end han fandt ham i sin Kilde.

Over denne Scenerække har Oehlenschläger bygget Handlingen. Den er koncentreret om det kortest mulige Spænd af Tid. De to første Akter spiller i Løbet af et Døgn; ved Slutningen af anden Akt er vi naaet til den anden Dags Morgen. Samme Eftermiddag (eller muligvis først den næste?) foregaar tredje Akt, den paafølgende Nat fjerde Akt, og femte Akt udfylder den næste Dag. I teknisk Henseende er »Palnatøke« et af Digterens klarest disponerede og bedst gennemførte Værker.

Mønstergyldig er, som bestandig i Oehlenschlägers Teater, første Akt, Ekspositionen. Den begynder langsomt, lidt omstændeligt, med en omhyggelig Redegørelse for Handlingens forskellige Udgangspunkter, vokser saa i et mægtigt crescendo op til den yderst virkningsfulde Finale. Palnatøkes Magt fornemmes allerede gennem Bispens og Kongens Samtale. Da bryder Budskabet om hans vidunderlige Redning fra Skiløbet ind i den forhastede Glæde over hans Død. Svends daarlige Forhold til Faderen spænder yderligere Forventningerne, og saa følger Heltens glimrende Entré. Nu udvikler Begivenhederne sig Slag i Slag; to Livsanskuelser, det gamle Norden og Middelalderen, to personlige Fjender, Palnatøke og Harald, tørner sammen, og efter den ypperlige, i